

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VI. De Fide Dei ut remuneratoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Sec̄t. 4. num. 25. Turrianus Disp. 27. dub. 8. Coninck Disp. 14. dub. 9. Lugo de Virtute Fidei, Disp. 12. Sec̄t. 4. num. 105. Arriaga hic, Disp. 12. Sec̄t. 4. num. 26. Ratio autem est, quia nullum hoc asserendi est in Scripturâ aut Conciliis fundamentum: nec S. Paulus aliud in iis, quæ credi debent enumerat, quàm ut quis credat Deum esse, & remuneratorem esse, ubi nulla fit mentio de Trinitate: gratis ergo quis cognitionem illius explicitam assereret esse simpliciter necessariam ad salutem.

II. Verùm, objiciet quispiam, si idem dicendum sit de Fide explicitâ Trinitatis, quod de Fide explicitâ Incarnationis, Sanctus Augustinus variis locis, ut de Prædestinatione Sanctorum, capite 7. de Correptione & gratiâ, cap. etiam 7. de Civit. Dei lib. 10. cap. 47. De naturâ & gratiâ cap. 44. & alibi, expressè docet Fidem explicitam Christi, hoc est, ut loquitur ipse, Incarnationis, mortis & resurrectionis ejus esse simpliciter necessariam ad salutem, ita ut nec nos modò, nec antiqui sine eâ salvari olim potuerint.

Sed contra; nam S. Augustinus ab omnibus debet explicari, locis enim citatis Fidem explicitam Incarnationis, mortis, & resurrectionis æquè ante ac post adventum Christi ad salutem absolutè requirebat, nec magis in lege Evangelicâ, quàm in lege scriptâ, & lege naturæ, ut ex ejus testimonio constat, quæ refert P. Coninck Disp. 14. dub. 9. & Lugo hic, Disp. 12. Sec̄t. quartâ.

III. Diverse ergo Sancti Doctoris verborum à variis afferuntur explicationes. Dicunt aliqui per Fidem Christi intelligero S. Augustinum Fidem, quæ est ex meritis Christi, & hanc affirmare ipsum esse ad salutem consequendam necessariam. Hæc explicatio, quamvis circa dicta illius contra Pelagium sufficiat, dum nimirum S. Doctor affirmat justos olim non fuisse salvatos per legem naturæ, sed per gratiam Christi, hoc est, per Christi merita obtentam; aliis tamen testimoniis, frequenter in ejus operibus repertis sine violentiâ applicari non potest. Alii eum de Fide implicitâ Christi intelligunt, sed parum probabiliter, tam clarè enim de Fide explicitâ Christi identidem loquitur, ut non nisi vi maximâ dictis ejus illatâ, Fidei Christi implicitæ applicari possint. Tertio alii & propius vero aiunt solum voluisse eum Fidem explicitam Christi necessariam fuisse in corpore Ecclesiæ, non verò in singulis personis, quo sensu non semel dicit parvulos hocetiam tempore per parentum & Ecclesiæ Fidem salvari, dum scilicet per Fidem Ecclesiæ, baptismus iis applicatur.

IV. Hanc postremam Sancti Augustini expositionem tradit Hugo de Sancto Victore, eamque approbat Suarez hic, Disp. 12. Sec̄t. 3. num. 17. At sanè difficilis est hæc explicatio, tum ob alia Sancti Doctoris testimonia, tum maximè ob illud libro 18. de Civitate Dei, cap. 47. ubi de illis loquens, qui ex gentibus olim salutem sunt consecuti, sic habet: *Quod nemini concessum fuisse credendum est, nisi cui divinitus revelatus unus mediator Dei & hominum homo CHRISTVS JESVS, qui venturus in carne sic antiquis Sanctus prænuntiabatur, quemadmodum venisse nobis nunciatus est; ut una eademq; Fides per ipsum omnes in Dei civitatem, in domum Dei, in Dei templum prædestinatos perducat ad Deum.* Hæc aliâque S. Augustini verba Patri Suarez adeo visa sunt explicatu difficilia, ut Disp. illâ 12. Sec̄t. 3. num. 13. absolutè existimet

tenuisse ipsum Fidem Christi explicitam esse simpliciter ad salutem necessariam. Quòd si hæc sit illius sententia, uti revera esse videtur, Sancti Chrysolomi, S. Gregorii, & S. Bernardi sententiam hac in parte existimo potius esse amplectendam.

Dices: in Concilio Lateranensi Cap. Firmiter & extravag. *Vnam sanctam* definitum est, non nisi in Ecclesiâ Catholicâ esse salutem, sed nullus, si Fidem Trinitatis & Incarnationis non habeat, est in Ecclesiâ, ergo nullus sine utriusque mysterii notitiâ & fide est in Ecclesiâ. Confirmatur: Quisquis jam est in Ecclesiâ, est Christianus, sed Christianus nemo est, qui expressè non credit in Christum, ergo. Ad argumentum responderetur cum Suarez hic, Disp. nonâ, Sec̄t. 1. n. 3. & 5. formam constituentem Ecclesiam militantem esse Fidem: unde quisquis habet fidem, censetur membrum Ecclesiæ, qui verò fide destitutus est, nec fidelis, nec intra Ecclesiam haberi potest.

VI. Hi ergo cum veram Fidem habeant, quamvis non explicitam Trinitatis & Incarnationis, non est cur ab Ecclesiâ Catholicâ excludantur. Ad confirmationem dico, ut quis sit Christianus, & consequatur salutem, sufficit Christi Fides implicita, & quòd re velvoto in eum credat, quamvis explicitè de eo nunquam audiverit. Via tamen ordinaria hoc tempore, seu post promulgatum sufficienter Evangelium est, ut quis credat justificari peccatores per passionem & mortem Christi: & hoc modo intelligendum est Concilium Tridentinum sessione sexta, capite sexto, dum ad justificationem impii requirit Fidem de Christo ut redemptore.

VII. Concludo itaque, etsi nec Fides explicita Incarnationis, nec Trinitatis sit absolutè ad consequendam salutem necessaria, ut fusè probatum est in superioribus, per se tamen loquendo non minùs requiritur explicita Fides Trinitatis, quàm Incarnationis; hæc enim cum sit unio secundæ Personæ Trinitatis cum humanâ naturâ; cognoscere perfectè nequit nisi cognitâ secundâ Personâ, & consequenter Trinitate. Deinde non confertur baptismus nisi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ad collationem ergo & susceptionem baptismi, per se loquendo requiritur expressa notitiâ Trinitatis. Quare S. Paulus Act. 19. ad ritè conferendum baptismum exigebat expressam cognitionem Spiritus Sancti.

VIII. Cognitio Trinitatis est simpliciter necessaria ad perfectam cognitionem Incarnationis.

SECTIO SEXTA.

De Fide Dei ut remuneratoris.

QUÆRES tandem: Utrùm necessaria necessitate mediè ad salutem sit explicita Fides Dei remuneratoris? Communis Theologorum sententia est affirmativa ob dictum illud Apostoli ad Hebræos 11. vers. 6. *Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quia remunerator est.* Quem etiam locum exponunt omnes de remuneratione supernaturali, qua de causâ dixit in eodem capite S. Paulus Fidem esse fundamentum rerum sperandarum, hoc est bonorum supernaturalium, quam ob causam ait eam esse argumentum non apparentium, nempe talium, quæ non modò oculis, sed nec ratione, & naturali lumine investigari possunt; nec enim oculus vidit, nec auris

VI. Quia sit forma Ecclesiæ Catholica, quis illius membrum esse censetur.

Quisquis habet Fidem est verum membrum Ecclesiæ.

VII. Via ordinaria non salvanur homines nisi per Fidem explicitam Christi.

VIII. Cognitio Trinitatis est simpliciter necessaria ad perfectam cognitionem Incarnationis.

I. Quid censendum de Fide Dei remuneratoris.

Intelligitur Apostolus de remuneratione supernaturali.

TOM. II.

audivit, nec in cor hominis ascendit, que Deus preparavit, &c. ubi intelligitur clara Dei visio, seu beatitudo supernaturalis, quæ est remuneratio Sanctorum. Utrum tamen hæc remuneratio sit necessariò semper supernaturalis, dicitur postea num. nono & decimo.

II. Argumentum contentum ad justificationem non requiritur Fidem de Deo ut remuneratore.

Hæc, ut dixi, est communis sententia: non leve tamen contra eam proponi argumentum solet; ad justificationem siquidem extra Sacramentum, secundùm omnes sufficit amor Dei super omnia, ad hunc autem actum eliciendum non requiritur nisi Fides de Deo ut summè bono, sapiente, & cum similibus prædicatis, ex quorum cognitione in Deum tendimus affectu amicitie seu benevolentie, & prout opponitur amori concupiscentie; per illum siquidem actum Deum propter se amamus, in cujus proinde objecto non ingreditur prædicatum remuneratoris, hoc enim movet potiùs ad affectum concupiscentie, per quem Deum amamus, non propter se, sed ut bonum nobis, seu ut bona supernaturalia conferre potest. Certum ergo est explicitam considerationem Dei ut remuneratoris ad actum amoris Dei super omnia, seu charitatis & benevolentie non requiri, quamvis, si hoc etiam prædicatum consideretur ut est in Deo maxima perfectio, nil obstat quo minùs sit objectum amoris, amicitie, seu actus benevolentie, quo nimirum gaudemus de summâ Dei excellentiâ, atque eximias hæc & infinitas perfectiones ei volumus. Ex quibus omnibus confici videtur, Fidem Dei ut remuneratoris ad justificationem & consequendam salutem non esse necessariam: nec enim minùs amabilis est Deus ob sapientiam, & alia attributa, quàm ob beneficentiam.

Consideratio explicita Dei ut remuneratoris non requiritur ad actum charitatis.

III. Dicunt nonnulli Fidem de Deo ut remuneratore ad salutem requiri solum ex ordinatione divina.

Ad hanc difficultatem, quam à solis recentioribus Theologis discuti video, diversæ adhiberi responsiones possunt. Respondent aliqui, probari quidem hoc argumento, Fidem de Deo remuneratore non esse ad salutem necessariam ex naturâ rei, sed solum ex ordinatione divinâ, Deus quippe, inquit, decrevit neminem adultum sine dispositione debitâ, & proportionatâ ex parte ipsius justificare, debita autem & proportionata dispositio est Fides de Deo ut remuneratore, sicut namque ad justificationem essentialem & habitum charitatis infundendum requiritur extra Sacramentum dilectio Dei super omnia, ita, inquit ipsi, cum habitus supernaturales Fidei & Spei sint partes integrales nostræ justificationis, & debita dispositio ad infusionem horum habituum sint actus Fidei & Spei, clarum videtur sine Fide Dei remuneratoris justificari neminem posse, cum sine hac Fide nullus elicere queat actum Spei: ita Oviedo Contro. 7. num. 33. & ex parte P. Petrus Hurtado hic, Disp. 41. §. 5. & 8. & alii.

Justificatio essentialis & integralis.

IV. Deus, sicut ut auctor natura non potest proposito viâ objecto negare concursus naturalem, ita nec ut auctor gratia supernaturalis.

Cardinalis de Lugo hic, Disp. 12. Sect. 5. num. 17. hanc solutionem, & benè impugnat: Myseria enim Fidei, ut supra, Sect. 5. & 6. ostendi, & attributa ac perfectiones divinæ proponi possunt successivè, imò hoc modo frequenter proponuntur: possunt ergo attributa bonitatis, sapientie, &c. priùs proponi, quàm prædicatum remuneratoris, ergo & priùs credi possunt fide divinâ, & amore supernaturali charitatis amari. Sicut namque in rebus naturalibus, proposito debitè objecto, albedine exempli gratia, negare sine vi rebus illatâ non potest concursus naturalem ad actus naturales producendos, ita objecto supernaturali debitè proposito, vel

speciebus supernaturalibus non potest ut auctor supernaturalis sine violentiâ negare concursus supernaturalis. Si autem Deus det concursus ad Fidem divinam & supernaturalem de bonitate vel sapientiâ, aut aliis attributis, antequam proponatur attributum seu perfectio remuneratoris, non potest sine simili violentiâ negare concursus ad amorem supernaturalem, quo perfectiones illæ amentur, quemadmodum positâ representatione objecti naturalis, floris verbi causa, aut alterius similis objecti delectabilis, negare ut auctor naturæ non potest concursus naturalem ad illius amorem & complacentiam.

Sicut cognitioni objecti naturalis debetur concursus ad amorem naturalem, ita & supernaturalis ad supernaturalem.

Placet ergo responso, quam huic objectioni adhibet Lugo ibidem num. 110. nempe, quamvis in particulari aliquo casu, & ex singulari privilegio (quod Sanctæ Mariæ Magdalene concessum fuisse nonnulli existimant) diligere peccator possit Deum super omnia, moraliter tamen loquendo impossibile videtur, ut mens ejus ad tam sublimem ac difficilem actum primò asurgat, nec nisi per quosdam gradus, actus scilicet alios faciliores, ut amore honesto sui ipsius, timore gehennæ, & similibus, quibus paulatim ad actum dilectionis Dei super omnia disponatur, nec ab extremo ad extremum, in tantâ præsertim distantia, qualis inter Deum & peccatum intercedit, ascendat sine medio. Hinc Ecclesiastici 25. v. 16. dicitur: *Timor Dei initium dilectionis ejus: Ecclesiastici etiam primo, v. 16. Initium sapientia timor Domini: & versu 25. Radix sapientia est timere Dominum:* quod etiam ex S. Augustino, S. Thoma, & Theodoro fusè probat Lugo citatus. In hanc item solutionem, quamvis eam acriter impugnet, relabatur Arriaga Disp. 12. Sect. 4. num. 41. dum ait Fidem explicitam Dei ut remuneratoris non esse ad justificationem peccatoris rigorosè necessariam, quamvis communiter ita justificatio contingat.

V. Fides Dei ut remuneratoris est ad conversionem peccatoris moraliter necessaria.

Non ascenditur faciliè ab extremo ad extremum sine medio.

Variis Scriptura testimoniis confirmatur moraliter tantum Deum ut remuneratoris Fidem requiri.

Dices, Fides de Deo ut remuneratore non potest fortius movere, quàm Fides de bonitate, sapientiâ, aut sanctitate Dei, attributum siquidem beneficentiæ non est his attributis perfectius. Confirmatur, nam ut supra insinuavi, attributum remuneratoris excitat potiùs ad amorem concupiscentie, quàm amicitie, amamus enim Deum ob hoc attributum, non quia bonus est in se, sed quia est bonus nobis, ac proinde hoc affectu nos ipsos potiùs amamus, quàm Deum.

VI. Objic. Non posse hoc attributum fortius excitare ad amorem Dei, quàm alia.

Ad objectionem dico, non ideo asseruisse nos attributum remuneratoris peculiariter conferre ad justificationem, quia aliis attributis est perfectius, sed quia cum ex hoc attributo cognoscamus Deum nos amare, & varia in nos conferre beneficia, ex hac cognitione movemur ad Deum, infinitamque ejus bonitatem amandum, vel potiùs redamandum, nam ut pulchrè S. Augustinus, S. Augustinus. *Nimis durus est animus, qui si amorem volebat impendere, nolit rependere:* unde ex hoc motivo extrinseco excitari connaturalissimè potest peccator ad actum amoris Dei super omnia eliciendum, Deumque propter Deum diligendum.

VII. Unde hoc attributum moveat ad amorem Dei super omnia.

Hinc etiam constat ad confirmationem: quamvis enim occasione cognitionis hujus attributi, considerando scilicet Deum ut benignum ac beneficium, & à quo multa in nos proficisci possunt & solent bona, excitari possimus ad amorem concupiscentie, seu ad ipsum amandum ut bonum nobis; non tamen est quo minùs puriore in eum affectu feramur, & ex ejusdem attributi consideratione excitemur ad Deum propter se diligendum,

VIII. Occasione hujus attributi excitari possimus tum ad amorem benevolentie, tum concupiscentie.

diligendum, deque infinitis ejus perfectionibus, & inter alias de hac, ut Deum decente & ornate gaudendum.

IX.
Virum hac remuneratione debent esse supernaturali.

Quæres, Utrum hæc remuneratio, quam per Fidem de Deo ut remuneratore explicitè credimus, debeat esse supernaturalis? Communis sententia, ut supra numero primo dixi, est affirmativa: eam tenet Suarez hic, Disp. 12. Sect. 3. num. 8. Granada Controv. 1. de Fido, tractatu 10. Disp. 2. Sect. 1. num. 2. idem docet Valentia, Lorca, Torrez, Caietanus, Bannez, Coninck Disp. 14. dub. 9. num. 115. docens Fidem hanc debere esse explicitam vitæ æternæ, quam Deus, benè operantibus, post hanc vitam promisit.

X.
Probabilius est remunerationem præscindere à naturali & supernaturali.

Alii nihilominus, ut Hurtado hic, Disp. 43. Sect. 7. Molina 1. parte, quas 1. art. 1. Disp. 1. cum quibusdam aliis affirmant, Fidem quidem debere esse supernaturalem, qua creditur remuneratio, remuneracionem tamen præscindere posse à supernaturalitate: quod etiam tenet Arriaga hic, Disp. 12. Sect. 4. & mihi videtur probabilius. Hinc non difficulter solvitur quod opponitur alicui circa necessitatem Fidei de Deo ut remuneratore, quod nimirum ad justificationem intra Sacramentum sufficiat attritio, seu dolor conceptus ob metum gehennæ & pœnarum, ut docet Tridentinum sess. 14. capite quarto, licet nullam is vel gratiæ, vel gloriæ tunc habeat considerationem. Hoc, inquam, probat nostram assertionem, Fidem scilicet in hoc casu, quamvis ipsa esse debeat supernaturalis, non tamen necessariò debere esse de objecto, seu remuneracione supernaturali: quamvis namque in hoc statu rerum, seu elevationis, peccatum mortale nunquam remittatur sine infusione gratiæ; cum tamen hæc duo ex se realiter sint separabilia, potest peccator de remissione peccati mortalis, etiam hoc tempore instrui, nullâ factâ mentione infusionis gratiæ, aut alterius rei in entitate supernaturalis, sicque per hanc attritionem simul cum Sacramento obtinebit remissionem peccatorum, imò & gratiam, cum Deus statuerit peccatum mortale de facto non remittere nisi per illius infusionem.

Offenditur remunerationem non cognosci necessariò ut supernaturalem.

Ille qui sic dolet, remissionem peccati accipiet per gratiam.

XI.
Malè aliqui docent Fidem explicitam requiri ad gloriam, quamvis non requiratur ad gratiam.

Addo ulterius hunc, si statim post acceptam absolutionem moriatur, etiamsi insuper Fidem Christi explicitam non habeat, quâ de re dictum est supra, Sect. quartâ, hic inquam, non gratiam tantum, sed & gloriam consequetur. Malè ergo Cano in relectione de Sacramentis in genere, parte secundâ contrarium affirmat, & Castro libro secundo de lege pœnali, cap. 14. addens impium esse asserere quemquam adipisci gloriam, nisi prius habeat explicitam Fidem Christi, licet

sine hac Fide obtinere possit gratiam, & justificari. Idem etiam tenet Aragon, Bannez, Ledesma, & alii nonnulli. Sed malè, ut dixi, & sine fundamento loquuntur, gratia enim secundum omnes dat jus ad gloriam; si ergo quis sit justificatus, & gratiam ad finem usque vitæ conservet, haud dubiè gloriam, & æternam beatitudinem consequetur. Quare Pater Arriaga hic, Disp. 12. Sect. 2. num. 8. hanc Cani & aliorum sententiam vocat improbabilem.

Circa objecta quædam creata, ut de immortalitate animæ, de peccato originali, de necessitate divini auxilii: circa hæc, inquam, dicendum Fidem horum explicitam non semper esse necessariam, sed sufficere implicitam, sicut qui credit & sperat præmium alterius vitæ, sufficientem habet notitiam immortalitatis animæ: & idem in simili est de reliquis, quamvis expressè quis de iis non cogitet.

Hæc de necessitate medii: certum verò insuper est dari præceptum Fidei, non negativum tantum, seu de non discredendo articulis Fidei debite propofitis, quod præceptum obligat semper, & pro semper; sed etiam positivum, seu affirmativum, idque divinum, quo nimirum certis temporibus, quædam fidei mysteria credendi gravis nobis incumbit obligatio, ut Deum esse Trinum & Unum, Filium Dei carnem de Mariâ semper Virgine sumpsisse, mortuum esse & resuscitatum, item Ecclesiam Catholicam, Baptifinum, Euchariifiam & pœnitentiam. Negant tamen Theologi nonnulli eandem cum aliis esse necessitatem credendi articulum de Communionem Sanctorum, faltem ita in particulari, cum vix docti intelligant quid in illo articulo contineatur.

XII.
Quarum & qua reum creaturum Fides requiratur.

XIII.
Datur præceptum Fidei, non negativum tantum, sed affirmativum.

Quid de Communionem Sanctorum existimandum.

Quod verò detur hujusmodi præceptum Fidei, seu obligatio articulos quosdam & mysteria credendi, probatur in primis ex illo Marci ultimo, vers. 16. *Qui non crediderit condemnabitur.* Item Joannis 1. cap. 3. vers. 23. dicitur: *Hoc est mandatum ejus: ut credamus in nomine Filii ejus JESU CHRISTI.* Quâ de causâ cap. primo Epistolæ ad Romanos, vers. 5. dicit Apollolus: *Accipimus gratiam &c. ad obediendum Fidei in omnibus Gentibus.* Quando autem & quoties in vitâ præceptum hoc Fidei affirmativum obliget, non perinde certum & exploratum est apud Theologos. Obligare in primis omnes videtur quando Fidei mysteria primò alicui proponuntur. Deinde quando ad tentationem aliquam vincendam, vel ad Sacramenta suscipienda actus Fidei est necessarius. Quoties autem, non indirectè tantum, seu ex occasione, juxta jam dicta, sed ex se, & directè hoc præceptum obliget, dicitur infra.

XIV.
Probat ex sacris Literis dari præceptum Fidei affirmativum.

Quando, & quoties in vitâ hoc Fidei affirmativum præceptum obliget.

